

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiin pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiin, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Politica balcanică a Austro-Ungariei.

De Georg Fleșariu,
maior ces. și reg. în retragere.

I.

În articolele mele, publicate în diferitele ziare germane și aduse și la cunoștința opiniei publice române prin coloanele acestui ziar prețuit, am arătat în general politica noastră, cu totul greșită, internă și externă, și în special pierderile simțitoare pe cari le-a avut monarhia noastră în anii din urmă din cauza greșelilor și întrelăsărilor diplomației, — și anume, în mod destul de clar, și durere, neresturnabil.

Voiu repeta pe scurt aceea ce spuneam. Spuneam, că am pierdut toate statele din Balcani; am pierdut ultima noastră poziție, pe care o avea monarhia noastră ca mare putere; am pierdut regatul român cu prețioasa sa armată, relativ foarte mare, pentru că face cât a treia parte din întreaga noastră armată; ni s'a redus în mod simțitor valoarea noastră ca stat aliat, o împrejurare, care a pricinuit Germaniei cheltuieli de un miliard; am atras ura neîmpăcată a Sârbiei și a Muntenegrului asupra noastră; ne-am câștigat dușmănia Greciei pentru hiperbulgarofilia noastră și pentru nenorocita vorbire rășboinică a contelui Tisza (rostită în dietă), prin care vorbire Bulgaria, spre propria ei nefericire, a fost atârșată în contra Sârbiei și în contra Greciei, pentru a fi apoi lăsată cu totul în baltă, din ce s'a născut inevitabila dușmănie și a Bulgariei în contra noastră; și în fine, ca recompensă pentru aceste mari pierderi, va urma întărirea însemnată a trupelor noastre cu câteva corpuri, cu cari vom avea cheltuieli de înființare și de susținere, cari sigur că nu vor sta cu mult îndărătul sumei de un miliard, jertfită tot în scopul acesta din partea Germaniei.

Și că ce necesitate arzătoare formează pentru noi această întărire a armatei, am arătat din destul atunci, când am dovedit, că într'un rășboiu cu Rusia noi abia putem să avem cinci corpuri de armată disponibile pentru a putea fi trimise în contra ei. Cumcă, durere, aveam atunci dreptate, să vede acum din faptul, că după 2—3 săptămâni ziarele aduc deja știrea despre înmulțirea trupelor noastre de armată, ridicându-se numărul lor dela 16 la 22.

Toți aceia, cărora le-am comunicat, verbal ori în scris, păreriile mele asupra acestor serioase pierderi și pagube, și între cari se află și personalități foarte înalte, sunt de o singură părere, că durere, toate cele scrise de mine sunt adevărate. Sunt hăpuri amare, pe cari însă avem să le înghițim.

Întrebarea, care mi-se impune, și mie și altora, e acum aceea, *ce oare înfrângerile acestea din anii din urmă puteau fi încunjunurate și că politica balcanică cum putea fi purtată cu succes pentru noi?*

Sunt de firma convingere, că toate pierderile înșirate puteau să fie încunjunurate, nu numai, dar puteam să ajungem, chiar din contră, și la mari succese durabile. Imi voiu motiva în mod amănunțit afirmarea aceasta, în care scop trebuie să încep însă cu stabilirea misiunii politice și culturale-istorice a Austriei în Balcani.

Această înaltă misiune a fost croită pentru noi înainte cu o sută de ani, prin marele și de fiecare soldat îndumnezeit prin principe Eugen, a cărui doină încă și astăzi stoarce în suflete mare din fiecare inimă patriotică în partea de vest a imperiului, pe când în Ungaria, ceice o cântă, sunt timbrați de „servi ai Vienei” și de „dușmani mari ai Maghiarilor”. Prin acel principe Eugen, care a raportat învingeri mari asupra Turcilor la Zenta (pierderile Turcilor au fost în două ore 30 000

morți și 6000 prizonieri) și a luat în stăpânire o mare parte a Sârbiei și o parte din Bosnia.

De atunci încoace misiunea noastră în Balcani a devenit tot mai importantă, și pentru monarhie tot mai necesară, mai ales după înfrângerile urmate rând pe rând, după pierderea poziției noastre în Italia, și în fine după pierderea rolului avut în Germania, astfel, că în cele din urmă am rămas avisați numai la Balcani, ca la singura și ultima pozițiune pentru rolul de mare putere al imperiului habsburgic.

Necesitatea acestei înalte misiuni a monarhiei noastre a fost sancționată pe seama imperiului nostru, ca mare stat cultural, de întreaga Europă, la anul 1878, în congresul dela Berlin. Europa puternică și impunătoare de atunci, cu voința neștrămutată și categorică a marilor puteri unite, (în mare contrast cu Europa de astăzi) a dat ca judecatorie supremă mandat Austriei, ca să ocupe Bosnia și Hertegovina. Și pentru că Turcia să nu fie despărțită de Europa prin nici un stat slav, a dispus contractul dela Berlin în §-ul 25, că în Sangiacul Novibazar, care formează un ic între Sârbia și Muntenegru „pe lângă Turcia să mai țină trupe îngarnizionate și Austria, pentru asigurarea menținerii stărilor nouă politice, dându-i-se dreptul de ași face drumuri militare și comerciale”. Afară de aceasta a mai primit Austria în §-ul 29 din contractul dela Berlin dreptul de a supraveghia malul muntenegrean, iar pe baza acestui drept putea monarhia noastră să-și extindă domnia cum îi place în marea adriatică. Muntenegru devenise pe calea aceasta, mai ales însă prin legăturile noastre directe cu Albania, cu totul isolat și căzut în mâinile noastre. Sangiacul forma pentru noi o escelentă poziție de ofensivă, o poartă de esire în toate direcțiile: la Saloniki, la marea egeică, în Albania, la marea adriatică, în Bulgaria etc. Era

dată pentru monarhia noastră platforma de pe care puteam să ne exerciem influența politică și economică, mai ales în Macedonia, unde se aflau sute de mii de conaționali de ai aliaților noștri Români!

Încă o stângăcie. A mai făcut un lucru ministrul de esterne al monarhiei noastre, dl Berchtold, pe care nutrebuia să-l facă. A trimis adevă și el, (după ce a văzut că toți colegii săi au trimis) o notă de felicitare domnului ministru-president al României, *Titu Maiorescu*, spunându-i acestuia în notă, că-l felicită pentru intervenirea cu succes a României în rășboiul din Balcani și pentru „prealabilul aranjament”, făcut între statele cari erau implicate în rășboiu. Domnul *Maiorescu* a multumit frumos pentru felicitări, dar a ținut să spună dlui Berchtold, că nu mai e vorba de „aranjament prealabil”, după cum crede dânsul, ci de o „pace definitivă”, legată între state creștine și independente. Curios om domnul Berchtold. Pentru el pacea dela București, recunoscută de toată lumea de definitivă și acum ratificată, e numai un „aranjament prealabil”!

Ratificarea tratatului de pace.

În monitorul oficial al României a apărut luni decretul regal, referitor la ratificarea tratatului de pace din București. Textul decretului e în întregime următorul:

Carol I, Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate.

Asupra raportului Ministrului nostru al afacerilor străine sub Nr. 18.095.

Văzând jurnalul consiliului de miniștri cu Nr. 2.218, încheiat în ședința sa din 1 August 1913.

Am decretat și decretăm:

Art. I. Jurnalul Consiliului nostru de Miniștri mai sus amintit se aprobă de noi.

Art. II. Apropăm și ratificăm tratatul de pace încheiat la București la 28 Iulie (10 August) 1913 între România, Grecia, Muntenegru și Serbia de o parte, și Bulgaria de altă parte, precum și schimbul de scrisori urmat între președintele Consiliului de Miniștri și Ministru al afacerilor străine cu primii Plenipotențari ai delegațiunilor Greciei, Serbiei și Bulgariei la conferența păcii, cu privire la situațiunea Aromânilor din aceste din urmă trei țări.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

1. *Universul și minunile lui*, Nr. 68, partea II. din biblioteca pentru toți, preț 30 bani.

Cartea să estinde pe 76 pag. (octav.). E împărțită în patru părți: Istoria naturală, Botanică, Zoologie și Câteva specii sălbatice.

I. *Istoria naturală*. Aici se arată cele trei părți ale istoriei naturale: a) Mineralogie, b) Botanică, c) Zoologie, și despre ce tractează fiecare.

Mineralogia arată numărul mineralelor cunoscute, împărțirea lor în trei clase: minerale combustibile, metalice, litoide (petri).

Tot aici să ocupă cu descrierea *diamantului*, anume: însușirile lui, starea în care să găsește, locul unde să găsește, timpul când s'a descoperit, cum se estrage diamantul, felul cum să tace, valoarea lui, diamantele mai mari cunoscute. Despre folosul diamantului nu să vorbește.

Cărbunii de pământ, la ce să folosesc, de când sunt întrebuițați, formarea lor, minele de cărbuni, lampe de siguranță.

Sarea comună, locul unde să găsește, starea în care se află, minele de sare, lacuri sărate, izvoare sărate.

Cuprul sau aramă, de unde își are numele, însușirile, țările mari bogate în cupru, cum să scoate din mineraiuri, la ce să folosește, compușii de aramă.

II. *Botanica*, ce ne învătă botanica, țesăturile celulare, părțile plantelor, semințele. Tot aici să vorbește despre *arbori*, folosul lor, felurile arborilor, cum să cunoaște vârsta arborilor, câți ani trăesc de regulă arborii. Să mai ocupă cu arborele de cafea, arborele de bumbac, grâul, săcara, orzul, ovăzul și porumbul.

III. *Zoologia* tractează despre animale vertebrate și nevertebrate, clasa maniferelor, păseri, reptile, pești.

IV. *Câteva specii sălbatice* tractează leul, însușirile lui, cum trăește, cum Românii, cari să înnebuniau după luptele gladiatorilor, li puneau să se lupte cu fiare sălbatice, mai ales cu lei, unde trăesc azi lei, apoi despre: tigrul, leopard, iaguarul, pantera, hiena, ursul, lupul, elefant, rinocer, ipopotam, bizon, cerb, zebra, castor, maimuțe, arătând pe unde trăesc, cu ce trăesc, cum trăesc iarna, vânarea lor și pentru ce să vânează.

2. Nr. 69, partea III. să estinde pe 77 pag. (octav.). E împărțită în șase părți: 1. Păseri, 2. Cetacee, 3. Reptile, 4. Specii de

animale domestice, 5. Omul și organele sale, 6. Rasele omenești.

I. *Păseri*, tractează despre vultur, însușirile lui, pe unde trăește, cum să sporește, puterea lui, cum își prinde prada, apoi despre: struț, paserea paradisului și pelican.

II. *Cetacee*, tractează despre balenă (chit), lungimea, greutatea lui, gâtul, ochii, vânatul, pe unde trăește.

III. *Reptile*, tractează despre crocodil, reghin, șerpi.

IV. *Câteva specii de animale domestice*, calul, măgarul, boul, bivoul, capra, renul, cămilele, cănele, zăvodul, pisica, cocoșul și găina, păunul, curcanul, porumbul, rața, găscă, lebada.

V. *Om și organele sale*, tractează despre organele pasive și active, corpul și părțile lui, muschii, nervii, sensurile și organele lor, stomahul, inima, sângele, plămâni, respirațiune.

VI. *Rasele omenești*, rasa albă, galbînă, neagră, americană, albină, rasa de uriași, care n'a existat decât numai în basme.

Acesta ar fi cuprinsul al acestor 2 cărțile.

Fondul, adevă cuprinsul acestor cărți, e potrivit pentru copii și copile din an. IV-VI dela școalele elementare dela sate și

dela orașe, adevă pentru copii și copile de 10—12 ani. Mai este câte un cuvânt greu de înțeles d. e. la Nr. 68, p. II. „uzat”, „nuante” pag. 7; „refrigerentă”, „dispersivă” pg. 8; „gudronoase”, „bituminoase” pg. 12, fără ca să fie în paranteze și explicarea lor. Tot la pg. 39 e scris „pâinea” și nu pânea; iar la p. III, Nr. 69, pg. 39 „câine” și nu căne. Greșelile a ceea nu detrag nimic din valoarea cărțilelor, căci după cetirea a câtorva ziceri își va explica elevul singur acel cuvânt.

Forma externă, adevă limba în care să exprimă ideile, e curată și adevărată. Forma internă, adevă așezarea ideilor, pare a nu fi destul de naturală. Cred, că la descrierea de animale, plante, minerale, ar fi mai potrivită ordinea astfel: d. e. *animalele domestice* cari sunt? Unde să țin? Ce folos avem de ele? Cum să sporesc? Cu ce să hrănesc?

Un singur animal; corpul, cum e din fire? La ce folosește? Cum să sporește? Cu ce să nutrește?

Arbor ce e? Cum sunt părțile? Frunzele? Florile? Părțile florilor. Ce produc?

Un mineral sau metal cum e? Cum să află? Locurile de unde să scoate? Ce să face din el (folosul)? ș. a.

Autorul la unele începe dintr'una cu folosul, la altele, că unde le găsim, la altele altcum.

Art. III. Ministrul nostru al afacerilor străine este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 1 August 1913.
Carol.

Președintele Consiliului, Ministrul afacerilor străine: T. Maiorescu.

Nr. 5.169.

Raportul președintelui consiliului.

Sirel Consiliul de Miniștri, prin jurnalul încheiat în ședința sa din 1 August anul curent m'a autorizat de a solicita dela Maiestatea Voastră aprobarea și ratificarea tratatului de pace încheiat și semnat la București la 28 Iulie (10 August) 1913, între România, Grecia, Muntenegru și Serbia de o parte și Bulgaria de altă parte, precum și a trei scrisori schimbate între subsemnatul și primii Plenipotențieri ai delegațiilor Greciei, Serbiei și Bulgariei, cu privire la situațiunea Aromânilor din teritoriile ziselor țări.

În consecință, subsemnatul am întocmit cuvenitul proiect de decret, pe care respectuos supunându-l Maiestății Voastre, am onoarea a o ruga, să binevoiască a-l semna, dacă va aproba propunerea mai sus amintită a consiliului de miniștri.

Sunt, cu cei mai adânc respect, Sire, al Maiestății Voastre, prea plecat și supus servitor.

Președintele Consiliului, Ministrul afacerilor străine: T. Maiorescu.

Jurnalul consiliului de miniștri.

Consiliul de miniștri, în ședința sa de astăzi, 1 August 1913. Luând în deliberare referatul Domnului Președinte al Consiliului de miniștri și Ministrul al afacerilor străine Nr. 17.803, pe lângă care ni se prezintă tratatul de pace încheiat la București la 28 Iulie (10 August) 1913, între Regatele României, Greciei și Serbiei pe de o parte și Regatul Bulgariei pe de alta, cum și trei scrisori schimbate între Domnul Ministrul al afacerilor străine și primii Plenipotențieri ai Bulgariei, Greciei și Serbiei, relativ la situația viitoare a Aromânilor din aceste țări,

Hotărâște:

Aprobă suscitatul tratat și scrisorile alăturate și pentru îndeplinirea condițiilor din art. 10 al tratatului însărcinează pe Domnul Președinte al Consiliului de Miniștri și Ministrul al afacerilor străine, să solicite Maiestății Sale Regelui cuvenita ratificare.

T. Maiorescu, A. Marghiloman, Take Ionescu, M. G. Dissescu, C. C. Arion, A. A. Bădăraș, M. G. Cantacuzino, General Hârjeu, Nicolae Xenopol.

Nr. 2.218.

Noua frontieră românească.

Iată traseul noii noastre frontiere la sudul teritoriilor anexate:

Traseul frontierei precum este însemnată pe harta 1/200,000 urmează liniile sau punctele caracteristice ale solului, ca: văi, vâlcele, vărfuri, șes etc. Între sate trece prin mijlocul intervalului, urmând pe cât este cu putință liniile naturale.

Traseul general pornește dela Dunăre la înălțimea intervalului care desparte cele două insule situate la nord-est de iezerul Kalimok.

El lasă Bulgariei satele: Breslen, Kütüklü, Güvedze, Nastradin, Kascilar, Koslaköj, Dzeferler, Karo, Kodzolar, Junuslar, Se-

remetkoi, Jeni Balabanlar, Solladin, Kadir, Jüklü, Ferhatlar, Saltıklar, Coban, Nasuf, Sarvi, Mahmuzli, Küçük, Ahmed, Bestepe, Peceli, Burhandar, Kizildzilar, Gökce, Dölük, Kapudzi, Mahle, Korkut, Canlar, Emirovo, Semat, Botjovo, (Jusenli), Kara Bunar, Ermenli, Krumovo, (Kumludza grn), Jeni Mahle, Vlahlar, Klimentovo, (Kapekli), Dis Budac, Bel, Monastir (Mon'Aladza).

El lasă României satele: Türk, Smil, Sjanovo, Hadzifeklar, Kovandzilar, Mesim Mahle, Kara Mehmetler, Salihler, Köse, Abdi, Kanipe, At. Serman, Ova Serman, Omurda Taslimak, Rahman, Asiklar, Ibrjam, Mahle Cijrekei Karo, Kadilar, Kili, Kadi, Trubeular, Ehisce, Vladimirovo (Deli Osmanlar), Serdimen, Kadijevo, Novo Botjovo Semiz Ali, Saridza, Balidza, Kujudzuk, Mustafa, Bejler, Causkjöj, Ekrene.

Frontiera sârbo bulgară.

Traseul frontierei pornește dela nord de vechia frontieră bulgaro-turcă până la Dizderica, urmează apoi linia de despărțire a apelor între Vardar și Struma, trecând prin Lukov vrh. (1297), Obel, Poljana, cota 1458, cota 1495, Zanoga (1415) Ponorica, Kadica, cota 1900, cota 1453, Cingane Kalesi, creasta dela Clepalo, cota 1530, creasta dela Males planina (1445), se întoarce spre vest spre cotele 1514 și 1300, străbate creasta Dreganeva dag, Kadi mesar tepesi, Kale tepesi, trece peste râul Novicanska la sud de satul Rajanci, trece între satele Oslovi și Susevo, trece peste râul Strumica, între Radicevo și Vladovei și urcă spre cota 850, urmează din nou linia de despărțire a apelor între Vardar și Struma, prin cotele 957, 571, 750, 895, 850 și atinge creasta muntelui Belasica, unde întâlnește frontiera bulgaro-greacă.

Frontiera greco-bulgară.

Traseul frontierei începe pe creasta Belasica planina dela frontiera bulgaro-sârbo, urmează această creastă, coboară pe urmă creasta care se găsește la nord de Lütükleri și merge până la confluentul Strumei cu Bistrica, urcă Bistrica, apoi se îndreaptă spre est la Cengane Kalesi, 1500). De acolo atinge creasta Ali brutus (cota 1650) și urmează linia de despărțire a apelor, cotele 1820, 1800, 713 și Stragac, de acolo urmează linia de despărțire a apelor, se îndreaptă spre nord și apoi spre nord-est, pentru a urma linia de despărțire a apelor între cotele 715 și 660 și atinge cotele 1150 și 1152, de unde urmând creasta la est de satul Rakisten trece peste Mesta, se îndreaptă spre vârful dela Rusa și Zeleza, trece peste Dispat (Rana) suju și atinge Cuka. Dela acest punct urmează din nou linia de despărțire a apelor și trecând prin Sibcova, Cadirkaya (1750) Avlika dag (1517), Kajin Cal (1811), Debikli (1587) coboară spre sud la cota 985, pentru a se întoarce spre est, trece la nord de satul Kaibova, urcă spre nord și trece prin cotele 1450, 1538, 1530 și 1845. De acolo coboară spre sud, trecând prin Cigla (1750) Kuslar (2177). Dela Kuslar linia frontierei urmează linia de despărțire a apelor între Mesta și Iassi Evremdere prin Rujan pl. și atinge Achlatdagi (1800), urmează creasta care se îndreaptă spre stația de drum de fer la Okcilar (41) și de acolo urmează cursul Mestei, pentru a ajunge la Marea Egee.

După știrile ultime, ratificarea (aprobarea din partea suveranului) a tratatului de pace s'a făcut și în Sofia, din partea regelui bulgar, apoi în Belgrad, din partea

regelui sârbesc, și în Atena, din partea regelui Greciei. Fiecare guvern a trimis apoi câte un om de încredere la București, unde se va face schimbarea actelor, astfel, că contractul de pace ratificat în Sofia, se predă guvernului român, cel ratificat la București, se predă guvernului bulgar, etc. Convențiunile internaționale, subscrise de plenipotențiații statelor, nu intră adecă în vigoare, decât numai după ratificare și după schimbul actelor.

Cronică pedagogică.

Jean Paul ca pedagog.

de Dr. C. Papuc, Săcele.

(Urmare).

Copiii se tem mai mult de tată decât de mamă. Cauza nu zace în asprimea, ci în constanța poruncii tatălui. A motiva poruncile și opreliștele morale nu-i conștient, ci numai pe cele igienice. Educatorul n'are să dojenească ori-ce contrazice felului său de a fi (individualității sale), căci prin continuă cicăleală împiedică dezvoltarea elevului. „Cu cât mai tinăr e copilul, cu atât mai necesară e frasa simplă (monosilabilitatea); câte odată o dare din cap ajunge; cel mult să zică un psi!”

Mai târziu să se inducă cu voce blândă și motive, cu scopul ca prin frumoasele semne de dragoste să-l aducă la ascultare. De multe ori dorința și rugămintea are mai mult efect asupra copiilor decât teama de pedeapsă. „Könnst ihr eine Strafe schöner mildernd auszusprechen, als wenn ihr nach demselben das Kind mit euerem Wunsch einer Gefälligkeit für irgend jemand beglückt?” (Levana, III 6 și 63—65).

Dacă însă poruncile părintești devin literă moartă pentru copii, atunci e necesară sancțiunea lor prin pedeapsă.

Deși acest cuvânt abia îl știe peana poetului, totuși recunoaște pedagogul necesitatea pedepsei pentru copii. El admite *vergea*, fără de a aminti de bastonul de care părintele său a făcut aplicație la diferite ocazii. „Dară nu pedepsele mari și strajnice, ci cele *indispensabile* au influență deosebită.”

Să ridică cu toată revolta sufletului său iubitor în contra oricărei barbarii și cruzimii față de copii, protestând totodată în contra dănuirii „constituției vechi romane”, după care copiii sunt cu totul lipsiți de drepturi față de capul familiei. E necorespunzător a (rupe) înfrânge rezistența internă prin pedepse. Minciunile demne de pedeapsă pot fi evitate în diferite feluri, iscusit. Așa bună oară dacă copilul a fost pe gheață în contra voinței părintești, atunci să fie întrebat „cât timp și cu cine” a fost. Cu aceasta se delăturează prima minciună; căci „o minciună crezută devine mama multor altora”. De mare importanță e ținuta ce trebuie să o ia părinții după pedeapsă. După cialul furtunii, găsește fiecare sămânță a cuvântului teren moale. Frica și ura pedepsei sunt trecute. În acest timp o voce dulce poate mult folosi, învăța și vindeca. Iar o mână ce încă durează e zadarnică, stricând amândurora. Să nu se infiereze persoana băiatului, ci acțiunea lui condamnată. Să nu se zică: „ești un mincinos” ci „ai mințit”, „ai făcut rău” etc. — Să se delăture pedepsele ce ar putea să înjosască pe copil. (Aici J. P. e contra practicei sale cu simbolicele urechi de măgar, imprumutată dela Filantropiști). De asemenea să se evite

cuvintele batjocuritoare la pedepsire (L. I. c. § 66, 67).

Precum greșesc cei mai mulți părinți și educatori în privința poruncilor și pedepșirii, așa nu se pricep ei nici la tratarea copiilor când plâng. Mamele sunt prea mi-loase, tatii prea „duri”. De altfel dispozițiile copiilor sunt atât de schimbătoare, cât de lipsite de măsură sunt ele. Un plâns fără încetare dovedește o natură slabă. Totuși fetelor nu le strică nițel plâns. „Ein Knabe muss seinen Schmerz trocken verdauen, ein Mädchen mag einige Tropfen nachtrinken”.

Jean Paul deosebește 4 feluri de plâns la copii, după cum e și cauza lui. Plânsul de *durere* ca d. e. la căzut. Aici strică compătimirea, ajunge vorba liniștită „nu face nimic” sau cea veselă „hopa!” Plânsul provenit din *boală*, unde are loc tratamentul blând al mamei. Îngrijirea să nu vină însă prea târziu. Totuși îngrijirea spirituală să fie mai sus pusă. „Nici un copil bolnav n'a murit în urma unei îngrijiri bune, dară mulți se prăpădesc (moralmente) pe urma unei rele”. Plânsul după *ceva*, care are să se lovească de rezistența lui nu. Plânsul din *frică*, indispoziție, cu tratamentul: *liniște* (L. I. c. § 68—72).

În cele espuse, mai ales despre partea morală a educației, s'a atins în linii generale și îngrijirea corporală, ca condiție pentru cea sufletească. Dară Levana ne dă și un capitol special despre „*educația fizică*”, care ar fi să ofere învățătura despre sănătatea corpului la copii. În estras ea cuprinde: Mamele din clasele înalte au prea mare frică, recurgând prea adese la ajutorul medicinei, pe când copiii dela țară prin vigoarea lor arată, cât de salutar e tratamentul natural. Prea puțin li se îngăduie să guste aerul proaspăt, mai ales iarna, când numai din ferestre participă la plăcerile acestuia anotimp. Primăvara însă capătă o culoare de sănătate, de aerul și soarele ce-i atinge. Caracteristic pentru Jean Paul e, că nu vede nici un pericol în alăptarea copilului de cătră doice, dacă sunt sănătoase. Rousseau din contră, nu poate în-deajuns înfiera practica aceasta generalizată prea mult în timpul său. De timpuriu trebuie fixat timpul mesei și al somnului; în anii primi ceva mai des. Mai târziu câte o excepție încă are preț educativ. Deosebit de important pentru pregătirea vieții e a nu izola și feri pe copil de zgomotul zilnic, ci a-l obicinui cu el. Căi și cafea să nu guste. Cu creșterea dinților pot mânca și carne.

Femeile, cari trăiesc mai mult în odaie, iubesc căldura, voină în consecință să îmbrace și îngrijască și pe copiii lor mai călduroși. Ele contrazic cu aceasta naturii, care „trimite goi pe copii în lumea rece”. Mișcarea veselă are să înlocuiască căldura externă. Temperatura odăii să fie iarăși moderată. „Cei mai rezistenți oameni trăiesc în țările moderate, cari variază căldura cu frigul”. Copiii să umble desculți. Moda fetițelor să fie condusă numai de principii igienice. Cu oțelirea corpului Jean Paul nu voiește atât prelungirea vieții, cât pregătirea lui în contra neplăcerilor și asigurarea veseliei. De aceea recomandă el băi răci și câte odată o udătură bună de ploaie „până la piele”. O critică deosebită găsim în Levana contra aplicării femeilor de a opera cu mijloace medicale bazate pe propria lor înțelepciune. La vindecarea rănilor însă ele sunt cu mult mai dibace decât doctorii.

Exercițiile corporale sunt preferabile pentru copii. „Mann sollte einen Knaben wochenlang klettern, voltigieren, schwimmen,

Având în vedere, că acestea cărțile ca știință naturală contribuie la îmbogățirea sufletului cu felurite idei și gândiri, cultivă interesul empiric, interesul estetic, interesul religios, părerea mea este, că acestea cărțile, pe lângă observările făcute, în întregime sunt potrivite pentru copii și copile dela 10—12 ani, adecă pentru cei din anii IV—VI dela școalele noastre elementare din sat și din oraș.

3. S. Smiles: *Character, purtare și statornicie*, traducere de Maria Negulescu, operă absolut necesară să fie citită de cătră tineretul român. Să estinde pe 134 pag. (octav). Preț 60 bani.

Cartea e împărțită în trei capitole. Să începe cu introducerea „ajutate singur”, unde să arată, că omul dacă voeste a exista trebuie azi să desfășure o muncă cu mult mai mare ca altădată, în schimb însă se poate ridica la înălțimi sociale. Cine voeste din toate puterile, acela și poate. Arată, că funcționarismul e o plagă, care a pus pe gânduri pe oamenii de stat români. Să caute acum mijloace de a îndrepta tinerele generații pe alte căi, decât calea prea umblată a funcționarismului.

Industria și comerțul au nevoie de forțe și de inițiativă, pe cari generațiile tinere trebuie să i-le dea.

Nemulțămirea e un factor însemnat al progresului. Cine e nemulțămît cu ce are,

caută să capete mai mult. „Self-help” stărnește nemulțămirea, punând față în față cu starea umilă a celui lipsit de voință strălucirea oamenilor energici.

Cap I. *Character, purtare și statornicie*, tratează biografiile unor oameni mari, cu deosebire a oamenilor de caracter, cari sunt foarte folositoare și instructive, ca călăuze și stimulente. Ne învață să ne purtăm bine, să gândim drept, să lucrăm cu energie la binele nostru și la al altora.

Să pot compara cu evangelia. Învățății cei mari, literații cei mari, artiștii cei învățați, n'au aparținut niciodată unei clase sociale, sau unei trepte a erarhiei sociale. Au eșit fără deosebire din toate clasele, din toate treptele, din atelier și dela plug, din colibă și din castel. Unii din cei mai mari apostoli ai dumnezeirii au eșit din cele mai din urmă rânduri ale poporului. Cei mai săraci s'au ridicat câteodată în locurile cele mai înalte. Între cei mai vestiți astronomi găsim pe Copernic, fiul unui brutar polones, pe Kepler, fiu de cărciumar german și chiar el slugă la cărciumă, ș. a. cari cu toate împrejurările neprimicioase, contra cărora a-vură a lupta dela primii pași în viață, ca oameni eminenti își făcură prin singurul exercițiu al facultăților lor o reputație trainică și solidă, pe care toate bogățiile lumii n'ar fi putut-o plăti. Bogăția putea să le facă pedecă mai mare decât sărăcia în sânul căreia erau născuți.

Abatele de Hautefeuille, fisician și mecanic distins, era fiu de brutar din Orleans. Cristofor C. a fost fiul unui dăracitor de lană dela Genus. Augustin Thierry era artist. Când era în inima lucrurilor sale își perde vederea, apoi sănătatea, dar nu perdu dragostea adevărului. Ajunse mai târziu în așa stare, de-l purta de brațe din o cameră în alta, și curajul nu-l părăsi zicând: „Am dat țării mele ceea ce-i dă soldatul schilodit pe câmpul de luptă” ș. a.

Cap II. *Fundatorii industriei*, arată că numai munca și știința sunt stăpânitorii lumii. Bernard Palissy, fiu de părinți săraci, sticlari, deși n'a fost la școală, învăță a picta pe sticlă, se desemeze, mai târziu învăță să scrie și să cetească. La 18 ani să duce prin Franția, Germania, Flandra, a ajuns inginer și artist. Inventează olăria smălțuită.

Böttger, un Francez din părinți săraci, a descoperit porțelanul dur.

Isiah Wedwood, căruia Englitera îi datorează înființarea manufacturii de olării din Staffordshire, ș. a.

Cap III. *Inventatori și producători*. Denis Papio, Francez, a aflat pompa de foc. James Watt, fabricant de instrumente de matematici. Erau ei oameni mai învățați ca I. Watt, dar nu se găsea nici unul, care să lucreze așa de stăruitor la ceea ce are să serviască pentru întrebunțări practice. Iși cultiva cu

mare grijă atențiunea inteligentă. Watt ca copil amesteca știința cu jocurile.

Boulton, din părinți foarte săraci, a fost la început un simplu fabricant de nasturi, ajunse mai târziu un om învățat și bogat, ș. a. ca Richard Arkwright, Jacquard, Vancanson, Philippe de Girard, Josué Heilmann, cari din oameni de rând au ajuns la vază și bunăstare.

Acesta e cuprinsul pe scurt al acestei cărți. Însemnătatea pedagogică din punct de vedere formal e: cultivă voința, desvoltă judecata, nobilizează sentimentele, pentru că prin exemple vii arată ce e nobil și sublim, deșteaptă aspirațiunile spre ce e adevărat și bun, îndreaptă voința spre moralitate și formează caracterul. Desvoltă sentimentul religios, se va ițări în copii credința în providența divină, care înțelepțește și guvernează, nu numai soarta omului, ci și destinele omeniei.

Însemnătatea pedagogică din punct de vedere practic e: educă pentru viață.

Atât fondul, cât și forma externă și internă, nu se pot excepționa. E potrivită pentru copii dela 12—15 ani, sexul bărbătesc, atât pentru cei dela sate, cât și pentru cei dela orașe. E potrivită și pentru elevii din clasele inferioare dela gimnasii, reale și civile.

Gebea, la 19 Iunie 1912 v.

Petru Rusu,
înv.

wetlaufen, ballspielen und kegeln lassen". In aceste și altele la fel se cunoaște foarte clar influența educației fizice a lui Emil.

Educația intelectuală încă nu este tratată într-un mod sistematic în „Levana”. Noi vom releva aici acea ce e caracteristică pentru pedagogia poetului. Însă aceasta e condiționată de principii psihologice, pe care le împărtășia Jean Paul. În această privință el încă se pare influențat de certele psihologice ale sec. 18, între determiniști și indeterminiști, cari tratau copilul ca un caracter inteligibil cu nemărginită libertate transcendentă, precum și între ceie afirmative, că sufletul e o comoară de dispoziții înăscute, contrar celorce susțineau, că el e așa zicând o „tabula rasa”. Ca și Iacobi, autorul nostru admitea, că al 2-lea izvor important al cunoașterii nemijlocite, pe lângă a percepției simțuiale e — *intuiția rațională*. Aceasta ne dă deslușire despre „natura obiectelor transcendente”, pe când cealaltă ne informează despre lucrurile lumii externe. Fiindcă ea, intuiția, — nu este luată din experiență, de oarece ea revelează mai mult lucruri supranaturale și nu de cele empirice, de aceea ea nu poate rezulta din și prin viața noastră pământească din încetu, ci toate produsele ei de cunoaștere le aflăm date deja la nașterea copilului. Astfel acceptă Jean Paul o mulțime de comori sufletești înăscute. Ideea adevărului și frumuseții, a libertății și moralității, a absolutului, a unei ființe divine, a infinitului, a eternității și nemuririi, a rațiunii și conștiinței, a dragostii și a limbii, le aduce pe lume omul ca o dexteritate de a percepe, a simți și voi. Cu deosebire este el bogat în dispoziții morale și religioase, căci „se pot naște capete fără dispoziții înăscute, dar nu inimi fără de acestea”. O întregă metafizică religioasă doarme în copil. Și anume, el are numai dispoziții spre bine. Nevinovat întră copilul pe lume, de aceea nici când nu poate fi ținut el decât de prea bun și curat.

(Va urma).

Din Orăștie.

Pregătiri pentru adunarea generală a „Asociațiunii”.

Pregătirile pentru serbările „Asociațiunii” fixate pe 1/14 Septembrie c. sunt în toată lor. Vom avea cu această ocaziune, cum s'a amintit deja, o expoziție ce o vor aranja: Reuniunea de meseriași, Reuniunea economică și Atelierul de țesătorie de aici. Lucrările meseriașilor, lucrările atelierului de țesătorie, decurg în curs grăbit. Doamnele și d. soarele s'au constituit în comitet, în frunte cu doamnele Victoria Dr. Erdőyi, Aurelia Boldea, Victoria Domșa și Maria Moța. Expoziția de țesături ce o vor aranja, va consta din două secții, una a țesăturilor pregătite în atelier și una a obiectelor adunate dela țăranele din jur. Între multele angajamente ce le-au luat doamnele și domnișoarele e și acela, că în ziua primă a serbărilor vor vinde flori, în favorul „Asociațiunii”.

Dintre punctele serbărilor e de remarcă conductul etnografic și petrecerea populară ce se proiectează. Intelectuali din comunele din jur au fost întruniți în zilele trecute în Orăștie și au decis unanim, că cu dragă voie își dau concursul pentru toate serbările și mai ales pentru acest punct din program. Să sperăm, că vedem un conduct etnografic cât mai frumos, călăușeri, ni se vor prezenta nunta, claca, sezoara țărănească, cântece, jocuri etc. Vom avea astfel ocazie să vedem datele, o parte mare a vieții noastre delate, și vom putea dovedi legătura ce este și trebuie să fie între intelectuali și poporul nostru. Petrecerea populară va fi în dealul lui Vlaicu (dealul mic).

Prima seară vom distra publicul cu concert, dat de Reuniunea de cântări de aci. Vom avea puncte de forță: „Mama lui Stefan cel mare” de Dima și „Înșiră-te Mărgărite” de Domide, ambele cu acompaniament de orchestră. În fine vom avea ca solistă în aceste piese și în puncte separate pe cântăreața noastră bine apreciată, doamna Veturia Triteanu.

Vom da a doua seară o petrecere cu joc. Costumul național va fi bine văzut. Aranjatorii s'au îngrijit deja să întrunească ceata tinerilor de bună speranță.

În general, cam acesta e programul modest al serbărilor. Era în plan șorul lui Vlaicu, era în plan o producție teatrală, cu concursul unei trupe mai mari dela teatrul național, în frunte cu Z. Bărsan, sau o producție teatrală cu concursul Societății de teatru, era să avem ca solist pe G. Folescu, baritonul dela teatrul național, ba și alte prestațiuni artistice, dar toate s'au abandonat, ca să nu se facă spese mari și să prea exploatăm lumea în aceste vremuri grele.

Cu ocazia serbărilor foile locale „Căsinzeana” și „Libertatea” vor apărea în număr festiv, cuprinzând întreg programul.

Aceste sunt lucrările ce decurg, aceste sunt momentele de plăcere și prezentare,

ce să proiectează pentru serbări. Interesul din partea lumii externe e mare, căci deja s'au anunțat mulți oaspeți angajându-se cvar-tire pe la hotele. Comisiile conezute cu diferitele lucrări de aranjare sunt în deplină lucrare. Ceie doresc să ia parte la serbări, să și anuțe participarea până în 8 Septembrie c. n. pe adresa Dr. Romul Boca, adv. în Orăștie-Szászváros, amintind, că voiesc să aibă cvar-tir la hotel, sau la casa privată, și că vor lua parte la banchet. Acesta e programul serbărilor noastre. Interesul se arată mare din toate părțile. Sperăm deci, să ajungem la un succes deplin mulțamitor.

Coresp.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Onorații membri al despărțământului XII. Alba-Iulia al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român”, precum și toți sprijinitorii ei, prin aceasta sunt invitați la

Adunarea cercuală ordinară,

ce se va ține în 18/31 August 1913 la 2 ore p. m., în biserica gr.-or. din Alba-Iulia-oraș, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa.
3. Raportul cassarului.
4. Alegerea comisiunilor: a) pentru cenzurarea raportului comitetului; b) pentru cenzurarea raportului cassarului; c) pentru înscrierea de membri.
5. Disertație.
6. Raportul comisiunilor alese sub p. 4.
7. Alegerea comitetului pe un nou period de 3 ani.
8. Eventuale propuneri.
9. Închiderea adunării.

Alba-Iulia, în 16 August 1913.

Ioan Teculescu,
dir.

Enea P. Bota,
secretar.

NOUTĂȚI.

Congresul învățătorilor e oprit. Congresul învățătorilor români, convocat pe zilele 24 și 25 August n. la Cluj, nu se va ține, în urma ordinului ministrului de culte și instrucțiune publică, care nu permite ținerea lui, din motivul, că: „congresul nu a fost convocat de organele conducătoare ale învățătorei confesionale, ci de redactorii unei foi române, deci de un particular, care nu are nici un titlu de drept de a da îndrumări corpului învățătorec interesat”.

Ziua Monarhului. Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Francisc Iosif I, a petrecut ziua nașterii sale în cerc familiar, sosind în acea zi la Ischl, pentru a-l felicita, ficele sale Gizela și Maria Valeria, împreună cu ceilalți membri ai casei domnitoare. Maiestate Sa le-a primit doririle de bine, apoi s'a dus la capelă, unde singur a participat la un scurt serviciu divin.

Inspector suprem al armatei. Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Francis Iosif I, a numit în ziua nașterii sale, 18 August nov, pe Arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul nostru de tron, inspector suprem asupra întregii armate austro-ungare, cu dreptul de a o inspecționa, de a conduce manevrele mari și de a-și preface cancelaria sa militară într-o cancelarie, din care se vor conduce în viitor afacerile militare ale armatei întregi.

Generali decorați. Maiestatea Sa a conferit ministrului de război, generalului Krobatin, marea cruce a ordinului leopoldin, generalului Georgi, ministru pentru apărarea țării în Austria, tot crucea mare a ordinului leopoldin, baronului Hazai, ministru de onvezi, ordinul coroana de fier clasa primă, admiralului Hauss tot coroana de fier clasa primă, și generalului Potiorek ordinul leopoldin, crucea cea mare.

Cadeți noi. Școala de cadeți din Sibiu au absolvat anul acesta numai doi elevi români: Nicolae Fleșariu, și Titu Pahone. Primul a fost împărțit de serviciu la regimentul 83, al doilea la regimentul 41 de infanterie, ca cadeți, cu rangul ce li se socotește dela 1 Septembrie n. c.

Medicul Monarhului. Domnul Kerzl, medicul de curte al Maiestății Sale, Impăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I, a fost distins în ziua nașterii M. Sale cu titlul de consilier intim al M. Sale.

Atentat. Luni, în ziua Maiestății Sale Monarhului, comisariul regesc din Croația și Slavonia, baronul Skerlec, a luat parte la serviciul divin din catedrala din Zagreb, și când a eșit din biserică cineva a descărcat revolverul asupra lui. L'a vulnerat în brațul drept. A fost dus imediat la clinică, unde a fost scos glonțul din braț și rana a fost pansată. Rănirea e ușoară. Atentatorul e un muncitor, venit acum din America. A fost prins și arestat.

Manevrele sunt contramandate. După un ordin al Maiestății Sale, Monarhului nostru, datat din 16 August n. manevrele cele mari nu se țin în anul acesta, din următoarele trei motive: pentru a se face economii, după ce destule cheltuieli s'au făcut cu mobilizarea parțială din iarna trecută, pentru a fi scutite trupele de holeră, care tot mai tare să lătește și la noi, și pentru a nu îngreuna populațiunea, care a avut mult de suferit în anul acesta pe urma multelor esundări.

Vânătoare de mistreți. Se scrie din München, că pe moșia unui aristocrat din apropiere s'a aranjat zilele trecute o vânătoare asupra mistreților, cari făceau mari stricăciuni. Stăpânului casei, care a aranjat vânătoare, i-a succes să ochieze un mistreț, și a descărcat pușca asupra lui, dar nu l'a nimerit de moarte. Mistrețul s'a repezit atunci asupra unuia dintre oaspeți, pe care l'a vulnerat rău cu colții, până au putut sosi ceilalți, ca să-l scape de primejdie, omorând mistrețul. În urma acestei nenorociri vânătoarea a fost sistată.

Duel. Conte Tisza, ministrul president ungar, s'a dueltat Mercuri cu march'ul Palavicini. Ambii duelanți au fost răniți, însă ușor. După duel duelanții s'au împăcat.

Deraiere de tren. Trenul accelerat, care circulează între Roma și Neapole (Italia) a deraiat. Dintre călători trei au rămas morți, iar nouă sunt greu răniți. Nenorocirea s'a întâmplat noaptea.

Pentru meseriași. Acum de curând decedat Ioan Vișa a testat, dupăcum suntem informați, și pe sama Reuniunii meseriașilor români din Sibiu suma de 2000 cor.

Domnul Victor Tordășianu, care de prezent se află în Viena, roagă pe toți aceia, cari i-au adresat scrisori în săptămânile din urmă, să iee act despre această absentare a sa din Sibiu, care poate că va dura încă timp îndelungat, și acestei împrejurări se atribue faptul, că la scrisorile lor n'au primit răspuns.

A murit de bucurie. Un muncitor sărac din Boemia, tată a 11 copii mici, a primit zilele trecute știrea, că o rudenie îndepărtată, care plecase de mult la America, a murit acolo și i-a testat o avere de 200,000 de dolari. Când e cetit bietul om scrisoarea, în care i-se făcea aceasta împărtășire, a început să tremure și a căzut mort la pământ. Bucuria cea mare i-a pricinuit o apoplexie de inimă.

Tutunul omoară microbii. Mu'te lucruri rele s'au spus despre tutun și despre fumători, dar acum încep oamenii să vorbească și de bine aceasta plantă. Anume s'a făcut constatarea, că fumul de tutun omoară mulți microbi din gura și din gâtul omului fumător, ferindu-l de multe boale. Acuma apoi, când se scrie atât de mult despre holeră, se spune, că fumătorii sunt cei mai puțin expuși pericolului de a căpața holeră, pentru că fumul de tutun omoară și microbii holerei. Ergo, să fumăm!

Cărți și reviste.

Din vremile prorocilor, cuvinte pentru zilele de azi. Predică rostită de protopopul gr. cat. român al Clujului Dr. Elie Dăianu. Retipărire din „Solia Satelor”. Preț 12 fil.

Candela, foaie bisericească literară, redactată cu concursul mai multor preoți din arhidieceza Bucovinei de prof. universitar Dr. Vasile Georghiu și arhimandritul A. A. Manastyrski. Anul 32, numărul 8 pe luna August. Cuprinsul e următoriu: Dr. Stefan Saghin, Materialismul ca sistem filosofic. Dr. Vasile Tarnavski, Exodul. Vartolomei Măzăreanu, Cuvânt în ziua anului nou. Dr. Ioan Puiul, Tratatul S. Atanasie, arhiepiscopul Alexandriei. Text rutean. Comunicări scurte. Întrebări. Cronică. Apare în Cernăuț. Abonamentul 8 coroane pe an.

Wilhelm Tell, dramă istorică în 5 acte, de Fr. de Schiller, tradusă în versuri și în forma originală de St. O. Iosif, cu două portrete, Schiller și Iosif, și cu o hartă geografică a Elveției. Introducere și espicări de Horia P. Petrescu. Piesă remunerată din partea Societății pentru fond de teatru român. Brașov, Editura Ioan I. Ciurcu. Preț 90 fileri, plus 10 fil. porto.

Aviz.

Pentru a putea încheia socotelile despre conuă și cvincuenii respective ajutoare asemnate pe sama clerului nostru din arhidieceză pe Sem. II. 1913, — parohii, cari nu și-au ridicat încă aceste dotațiuni, sunt recercați a trimite cvitele fără amănare, „Oficiului cassei arhidiecezane”.

Din public*).

Mulțamită publică.

Din prilejul concertului împreunat cu producțiune teatrală și dans, aranjat de inteligința din Lăncrăm Duminecă în 10 August st. n. au binevoit a suprasolvi următorii domni:

Dr. Emil Sabo, prof. 5 cor. T. Muica preot 250. Vasile Vasilca notar 350 cor., Zaharie Mihăltan preot, Danil Petrașcu notar, Iacob Stăncă teol., Nicolae Stanciu crîșmar, Simion Petrașcu, Avram Oarga crîșmar câte 1 cor. Virgil Hățăgan, preot 50 fil., Ioan Bucur, inv. pens. 40 fil., Ioan Ordean, cojocar 20 fil.; și-a rescumpărat invitarea Simion Trifan cu 2 cor.

Venitul total al petrecerii a fost de 193 cor. din care subtragându-se spesele de 133 cor. a rezultat un profit curat de 60 cor. cari sau trimis institutului financiar „Ardeleana” din Orăștie spre a se destina fondului ziariștilor.

Onoraților domni contribuenți le exprimăm și pe calea aceasta călduroase mulțumite.

Lăncrăm, în 16 August 1913.

Comitetul aranjator.

Nr. 1456—1913.

(215) 1—3

Concurs de oferte.

Pentru provederea Internatului Școlii civile de fete a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” (aproximativ 60—80 eleve și 10 persoane conducătoare și ajutoare) cu carnea, unsoarea, frânzele, pâinea, făina și lemnele necesare (60—70 stânjini a 4 m. cubici) pe a. șc. 1913/14, se publică concurs de oferte. Liferanții, cari voiesc să ia parte la acest concurs, au a-și înainta ofertele lor închise la biroul „Asociațiunii” (Str. Șaguna, Nr. 6), până în 25 l. c. n. Ceie vor primi liferarea, vor avea să depună o cautiune de 200—500 coroane, în bani sau în efecte.

Sibiu, 16 August n. 1913.

Prezidiul „Asociațiunii”.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

1. La Ocna: 96 ore n. de a., 2 ore și 30 d. a.; 98 seara. Acest din urmă numai Sâmbăta, Dumineca și în sârbători.
2. Spre Copșa mică: 727 n. d. a., 1 d. a., 433 d. a., 720 seara, 1110 noaptea.
3. Spre Vințul de jos: 35 noaptea, 737 dim., 1035 n. de a., 451 d. a.
4. Spre Făgăraș: 420 noaptea, 142 d. a., 542 d. a.
5. Spre Turnu-roșu: 46 noaptea, 1256 d. a., 442 d. a.
6. Spre Agnita: 743 n. de a., 48 d. a.
7. Spre Cisnădie: 521 dim., 730 dim., 129 d. a., 913 seara. Dumineca și în sârbători mai pleacă la 356 d. a.

II. Sosire.

1. Dela Ocna: 1128 n. de a., 317 d. a., 819 seara. Sâmbăta, Dumineca și în sârbători mai sosește seara la 1048.
2. Dela Copșa-mică: 359 noaptea, 745 dim., 1149 n. de a., 518 d. a., 856 seara.
3. Dela Vințul de jos: 640 dim., 1139 n. de a., 429 d. a., 846 seara.
4. Dela Făgăraș: 716 dim., 1227 d. a., 859 seara.
5. Dela Turnu-roșu: 1150 n. de a., 337 d. a., 1027 seara.
6. Dela Agnita: 646 dim., 236 d. a.
7. Dela Cisnădie: 7 dim., 118 d. a., 318 d. a., 1044 seara. Dumineca și în sârbători mai sosește la 83 seara.

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Szebenvármegye alispánjától.

8847/1913 alisp. sz.

(216) 1—3

Versenyhárgyalási hirdmény.

Szebenvármegye közigazgatási bizottságának 1759/913. sz. a. kelt rendeletével Dolmány — Vurpód — Ujegyházi th. közút 15—16 km. szakaszának áthelyezésére vonatkozó munkálatok engedélyeztetvén ezen munkálatoknak vállalati uton való biztosítása céljából 1913. évi szeptember hó 9 ik (kedd) napjának d. e. 11 órájára Szebenvármegye alispánjánál a kis ülésteremben tartandó zárt ajánlati nyilvános versenyhárgyalást hirdetek ki és felhívom a versenyzni óhajtókat, hogy fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó lepecsételt ajánlataikat Szebenvármegye alispánjához címelve fentebb kitett nap d. e. 10 órájáig annál is inkább adják be, mivel későbbben érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Csak szabályszerűen kiállított és pecsételt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt és az ajánlati összegnek 5%-át kitevő bántpénznek a nagyszbeni m. kir. adóhivatalnál történt letételéről szóló nyugta csatolandó.

Az ajánlattevők ajánlataikkal még 30 napig kötelezettségben maradnak.

Azen ajánlattevők, kik Szebenvármegyével eddig üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat az illetékes és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazolni.

A szóban forgó és fentebb megjelölt munkálatokra vonatkozó tervek és egyéb iratok a nagyszbeni m. kir. építészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők, ahol is az előirányzott költségvetés ikenként egy (1)-koronáért megkapható.

Nagyszbenben, 1913 évi augusztus hó 19 napján.

Fabritius
alispán.

Nr. 600/1913.

(211) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din parohia **Sântă Maria**, protopresbiteratul Ungurașului, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 600 coroane dela popor prin repartiție, iar restul după cererile legii școlare din 1913 se va cere dela stat pe care însă la cazul de denegare parohia nu se obligă al solvi.

Cvartir în casele parohiale până la edificarea altor case, apoi în edificiul școlar.

Concursurile instruite conform normelor prescise sunt a se înainta în termenul precis la oficiul protopresbiteral al Ungurașului.

Concurenții înainte de alegere au a se prezenta la biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul.

Dela concurenți se cere a instrua elevii în cântările bisericesti și a conduce în fiecare Duminecă și sârbătoare la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Fizeșsanpetru, 30 Iulie (14 August) 1913.

Oficiul protopresbiteral al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 750/1913.

(208) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea a 2 posturi de învățători dela școala confesională gr.-or. rom. din comuna **Ludoș**, protopresbiteratul Mercurea, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt:

1. Salar fundamental: a) dela biserică câte 600 cor., b) dela stat câte 400 cor.

2. Relut de cvartir câte 50 cor.

3. Relut de grădină câte 20 cor.

Concurenții sunt deobligați, pe lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare, a conduce în sârbători și Dumineci elevii la biserică, precum și a instrua elevii și adulții la cântări în cor.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, iar concurenții să se prezinte în comună spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 31 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mercurei în conțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 323/1913. Of. pp.

(214) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala elementară confesională gr.-or. română din **Ciceu-Corabie** prin aceasta deschide concurs cu termen de 15 zile computele dela prima apariție a acestui concurs în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt următoarele:

Salar anual 1200 cor., din cari 400 cor. din repartiție de pe popor și 800 cor. din ajutor de stat, acordat și uzat deja și de învățătorul de până acum, cvartir în școală și grădină.

Alesul învățător este dator a propune și religiunea, a instrua pe elevii din școală de toate zilele și din cea de repetiție în cântările bisericesti, ai conduce la biserică în Dumineci și sârbători și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au a-și așterne rugărilor concursuale, intruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Deș în termenul deschis și cu prealabila mea înconștiințare a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică parohială pentru a cânta și a se face cunoscuți poporului.

Deș, 1 August 1913.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or. Deș în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 495/1913

(205) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școalele gr.-or. române din comunele mai jos însemnate, tractul protopresbiteral al Abrudului, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bucium-Cerbu**, cu salar de 400 cor. din repartiție, restul se cere dela stat, cvartir și grădină în natură și lemne de foc 2 stănjini.

2. **Bucium Muntari**, cu salar de 600 cor., iar restul se cere dela stat; cvartir în edificiul școlii, lemne de foc și grădină.

3. **Trămpoile**, cu salar de 800 cor. din repartiție, restul se cere dela stat; cvartir în edificiul școlii, lemne de foc și relut de grădină.

Învățătorii aleși sunt datori a conduce copiii în Dumineci și sârbători la biserică și a cânta cu ei la Sf. liturgie.

Cererile să se înainteze subsemnatului oficiu în termenul deschis, iar concurenții să se prezinte în comună, spre a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 26 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 301/1913

(193) 3—3

Concurs.

Devenind vacant postul de paroh în parohia noastră de clasa I (prima) **Gălațe**, în tractul protopresb. a Bistriței, pe temeiul ordinului Prea Ven. Consistor de dto 18 Iunie a. c. Nr. 7383 Bis., prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești, dar cu observarea dispozițiilor din § 26 a regulamentului pentru parohii.

Dela concurenți se cere ecalificațiunea completă pentru parohii de clasa primă.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Bistrița (Beszterce) iar reflectanții la acest post cu prealabila înconștiințare cerută în scris dela protopresbiterul tractual se pot prezenta în parohie pentru a cânta, cuvânta, respective și slugi sf. liturgie.

Bistrița, 1/14 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu
protopresbiter.

Caut pentru prăvălia mea de spîțerie și mixtă

doi învățăcei

din familie bună cari au absolvat barem 1 cl. gimnazială și posed bine limba maghiară.

Traian Baicu

(198) 3—3 comersant în Zalatna.

Nr. 9795 Plen. 1913.

(210) 2—3

CONCURS.

Consistorul arhidiecezan gr.-or. român din Sibiu dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuenze zidirea unui gimnaziu nou în Brad, și anume:

I. Lucrările de pământ, de zid și beton.

II. Pietrărie.

III. Dulgherie.

IV. Lucrul de învălit.

V. Lucrul de tinichigiu.

VI. Lucrul de tâmplar.

VII. Fierărie și lăcătușerie.

VIII. Lucrul de vâpsit.

IX. Lucrul de geamgiu.

X. Lucrul de zugrav.

XI. Lucrul de bazalt și teracotă.

XII. Rolete de pânză.

pe lângă următoarele condițiuni:

1. Lucrările zidirii au să fie începute imediat după încuviințarea licitațiunii și au să fie combinate astfel, ca zidirea cel mult până în 31 Iulie 1915 să poată fi predată destinațiunii.

2. Ofertele sunt a se înainta în scris numai pentru întreagă lucrarea până la 1/14 Septemvrie a. c. la subscrisul Consistor, stabilindu-se eventual o sumă în paușal, pentru care se poate face.

3. Oferenții nu au să depue cauție în schimb însă li se va detrage din sumele ce li se vor plăti pentru lucrările efectuate 5% ca garanță și încă 5%, până după colaudare.

4. Oferenții pot fi numai arhitecți diplomați sau persoane cari au drept a zidi edificii cu etaj.

5. Condițiunile generale detaliate, cum și planurile zidirii se pot vedea la subscrisul consistor și la arhitectul consistorial Ioan Pamfilie în strada Sării Nr. 23, dela care se pot căpăta estrase după planuri și devize pe lângă suma de 20 cor.

6. Ofertele se pot face numai pe tipărituri originale și sumele finale să fie scrise cu cifre și cu litere.

7. Consistoriul își rezervă dreptul a alege dintre ofertele prezentate, în mod liber și fără considerare la suma finală, acela care-i convine, eventual a publica concurs nou de licitațiune.

Sibiu, din ședința plenară a conzistorului arhidiecezan, ținută la 29 Iulie v. 1913.

Consistorul arhidiecezan
gr.-or. român.

Apa minerală naturală

„HEBE”
din Sângeorgiul-român.

Această apă minerală alcalină muriatică bogat în acid carbonic natural se întrebunțează cu strălucite succese de vindecare:

a) la boale acute și cronice de stomac și intestine;

b) la dispepsie nervoasă;

c) la boalele cronice de ficat, fiere, splină și rărunchi;

d) la rachitism, osteomielită, osteoporoză;

e) la catarh de beșică și rărunchi;

f) la haemorrhoid;

g) la boalele catarhale de laringe și plămâni;

Ca apă de masă are un gust plăcut și amestecată în egală cantitate nu colorează vinul. E un bun mijloc profilactic contra epidemior.

Această apă minerală are aceeași eficacitate ca apele minerale din Vichy, Fachingen, Gleichenberg, Bilin, din Málnás, Bikeszál.

Prețul apei per litru 24 fileri, — sticlele goale se socotesc cu 16 fileri și tot așa să reprimesc.

Depositar general pentru Sibiu și jur la băcănă

(142) 10— **N. ONIȚIU, Sibiu.**

Nr. 820/1913

(218) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională română gr.-or. din comuna **Cetatea de baltă** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 1000 cor., și anume:

1. 500 cor. dela popor.

2. 500 cor. ajutor dela Preavenerabilul Consistor arhidiecezan. Pentru rest s'a cerut ajutor dela stat.

3. 1 Stăngin de lemne de foc.

4. Cvartir o odaie în edificiul școlii și pentru grădină 10 cor.

Să cere ca alesul învățător să conducă elevii în biserică și se cânte cu ei la liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat — subsemnatului oficiu protopresbiter (u. p. Küküllővár) și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică.

Cetatea de baltă, 6 August 1913.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 480/1913

(213) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele noastre confesionale din comunele mai jos înșirate, se publică concurs în „Telegraful Român” cu termen de 15 zile dela prima publicare.

1. **Vărmaga** cu salar 800 cor. din repartiție, — restul se va cere dela stat. Locuință în edificiul școlii și lemnele de încălzit în natură.

2. **Sulighete** cu salar 1000 cor. din repartiție, — restul se va cere dela stat. Cvartir natural și grădină.

Cererile de concurs însoțite de documentele necesare să se aștearnă la subsemnatul oficiu în termenul susindicat. Concurenții sunt deobligați a conduce elevii la biserică în Dumineci și sârbători și a cânta cu ei, — și au a se prezenta în comuna respectivă pentru a face cunoștință cu poporul.

Deva, la 27 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiter în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Dr. Ioan Dobre
protopop.

Nr. 826—827/1913

(207) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școalele confesionale populare române, mai jos arătate în protopresbiteratul Făgăraș se publică concurs, cu termen de 15 zile pe lângă următoarele emolumente:

1. **Părău**, salar 600 cor. din repartiție, în care se socotește și cele 5% după dare, restul se cere dela stat cvartir natural, iar pentru grădină 20 cor.

2. **Comana inf.** salar 600 cor. dela popor, restul se cere dela stat pe baza documentelor alesului, cvartir în natură, pentru grădină 20 cor.

Alesul va avea a înființa cor bisericesc cu elevii școlii de toate zilele și de repetiție. Are a conduce la biserică copiii în Dumineci și sârbători — și a conduce corul dând răspunsurile la sf. liturgie, iar la cas de lipsă în sârbători a înlocui pe cantor.

Concursurile instruite conform normelor din vigoare sunt a se înainta la terminul prescise oficiului protopresbiter Făgăraș.

Concurenții au de a se prezenta înainte de alegere, în vre-o Duminecă la biserică.

Făgăraș, la 30 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Făgărașului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Pentru **Librăria arhidiecezană** din Sibiu se caută

o calfă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta ofertele în scris adresate Comisiunei administrative a tipografiei și librăriei, indicând totodată și pretenșiunile lor, pe lângă cari își oferă serviciul.

La o învățătoare maghiară se primesc

băieți în cost.

Tot aci se vor putea instrua privat băieți de școale elementare, civile ori gimnaziale.

(217) 1—2

Adresa la administrația foii noastre.